



ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 11.3.2015 г.
COM(2015) 117 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

**Изключения, предоставени от държавите членки съгласно Регламент (ЕО) №
1371/2007 относно правата и задълженията на пътниците, използващи
железопътен транспорт**

Изпълнение на Регламент (ЕО) № 1371/2007 относно правата и задълженията на пътниците, използващи железопътен транспорт: изключения, предоставени от държавите членки съгласно член 2 от регламента

ВЪВЕДЕНИЕ

Регламент (ЕО) № 1371/2007 на Европейския парламент и на Съвета относно правата и задълженията на пътниците, използващи железопътен транспорт от 23 октомври 2007 г.¹ (наричан по-нататък „регламентът“) влезе в сила на 3 декември 2009 г. Целта на регламента е да защитава правата на пътниците в железопътния транспорт в ЕС, особено при прекъсване на пътуването, и да се подобряват качеството и ефективността на услугите за железопътен превоз на пътници.

Макар по принцип регламентът да се прилага по отношение на всички услуги за железопътен превоз на пътници в ЕС, той дава на държавите членки възможност да предоставят изключения за вътрешни услуги за железопътен превоз на пътници на дълги разстояния, за да улесни постепенното въвеждане на регламента. С оглед на специфичните особености на градските, крайградските и регионалните услуги за железопътен превоз на пътници, регламентът позволява на държавите членки да изключат тези услуги от приложното поле на регламента.

Така например член 2 от Регламента допуска възможността държавите членки да изключат определени услуги от пълното прилагане на регламента:

1. Член 2, параграф 4: вътрешни услуги за железопътен превоз на пътници за максимален срок от пет години, който може да бъде подновен два пъти (с изключение на разпоредбите, изброени в член 2, параграф 3 от регламента);
2. Член 2, параграф 5: градски, крайградски и регионални услуги за железопътен превоз на пътници (с изключение на разпоредбите, изброени в член 2, параграф 3 от регламента);
3. Член 2, параграф 6: услуги за железопътен превоз на пътници или пътувания, значителна част от които се извършват извън ЕС, за максимален срок от пет години. Това изключение може да бъде подновявано.

С член 2, параграф 7 Комисията се приканва да представи пред Европейския парламент и пред Съвета доклад относно изключенията, предоставени от държавите членки съгласно член 2, параграфи 4, 5 и 6.

I. АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ НА ИЗКЛЮЧЕНИЯТА

От датата на влизане в сила на регламента на 3 декември 2009 г. до края на първия петгодишен период на 2 декември 2014 г.

Що се отнася до цялостното състояние на прилагането на регламента, може да се отбележи, че четири държави членки в момента го прилагат изцяло, докато 22 държави членки са предоставили изключения в различна степен.

¹ ОВ L 315, 3.12.2007 г., стр. 14.

Докладът ще разгледа подробно положението по отношение на отделните услуги за железопътен превоз на пътници, предоставяни в държавите членки.

1. Услуги за железопътен превоз на пътници, осъществявани на национално равнище (вътрешни, градски, крайградски и регионални услуги)

Във връзка с начина на предоставяне на изключенията по време на първия петгодишен период могат да се направят следните разграничения между държавите членки²:

1) Пълно прилагане на регламента без изключения

Само четири държави членки решиха да прилагат регламента изцяло, без да предоставят изключения: *Дания, Италия, Нидерландия и Словения*.

2) Изключение за всички услуги (вътрешни, градски, крайградски и регионални)

Пет държави членки решиха да предоставят изключения изцяло, така че да се прилагат само задължителните разпоредби, посочени в член 2, параграф 3 от регламента³: *България, Франция, Ирландия, Латвия и Румъния*.

3) Частични изключения:

- **Изключения, предоставени съгласно вида на услугата (вътрешни или градски, крайградски и регионални)**

- *Изключение за вътрешните услуги, но не и за градските, крайградските и регионалните*

Три държави членки предоставиха изключения по отношение на вътрешните си услуги на далечни разстояния, но не и на своите градски, крайградски или регионални услуги: *Белгия, Чешката република и Литва*.

- *Изключение за градските, крайградските и регионалните, но не и за вътрешните услуги*

Пет държави членки не приложиха никакви изключения за вътрешните услуги на дълги разстояния, а само за градски, крайградски и регионални услуги: *Австрия, Финландия, Германия, Люксембург и Швеция*.

- **Изключения, предоставени съгласно вида изискване (т.е. за всеки член)**

² Малта и Кипър нямат услуги за железопътен превоз на пътници.

³ Съгласно член 2, параграф 3, членове 9, 11 и 19, член 20, параграф 1 и член 26 се прилагат спрямо всички услуги за железопътен превоз на пътници в целия ЕС.

- *Изключения, предоставени за някои членове и на определени услуги*

Белгия е освободила националните си услуги на дълги разстояния единствено от правото на информация по време на пътуването в съответствие с приложение II, част II към регламента. *Испания* е освободила вътрешните си услуги на дълги разстояния само от член 27 относно обработването на жалби.

- *Изключения, предоставени за някои членове на всички национални услуги*

Девет държави членки са предоставили изключения по отношение на конкретни членове: *Хърватия*⁴, *Естония*, *Гърция*, *Унгария*, *Полша*, *Португалия*, *Испания*, *Словакия* и *Обединеното кралство*.

2. Трансгранични услуги с трети държави

Десет държави членки са предоставили пълни или частични изключения съгласно член 2, параграф 6 за железопътен превоз на пътници или пътувания, значителна част от които се осъществява извън ЕС: *България*, *Хърватия*, *Естония*, *Финландия*, *Гърция*, *Унгария*, *Латвия*, *Литва*, *Полша* и *Румъния*. Това означава, че всички тези държави, които имат трансгранични услуги с трети държави, са изключили тези услуги от прилагането на регламента на своя територия.

3. Допълнителни елементи

Повечето държави членки, които са освободили вътрешните си услуги на дълги разстояния, са предоставили изключения във връзка с членове 8, 10, 13, 15, 17 и 18. Повечето държави членки, които са освободили своите градски, крайградски и регионални услуги за железопътен превоз на пътници, са предоставили изключения във връзка с членове 8, 10, 15, 16, 17 и 18. Държавите членки не трябва да предоставят конкретна обосновка за приемането на изключения, но това трябва да става по прозрачен и недискриминационен начин. Изглежда ясно, че изключения са били предоставени главно на основание на тези членове, които могат да бъдат разглеждани като най-обременителни във финансово отношение, т.е. тези, които са свързани с авансови плащания в случай на произшествия (член 13), и тези, свързани с отговорността в случай на закъснения, изпуснати връзки и отменени влакове, а оттам и с възстановяване на разходи, обезщетяване и помощ (членове 15, 16, 17 и 18). Също така член 8 (за информация) и член 10 (относно системи за информация и резервации) биха могли да се считат за обременяваща или твърде скъпи, ако се изискват нов или обновен

⁴ Хърватия се присъедини към ЕС на 1 юли 2013 г. Хърватия прие изключения от датата на присъединяването си до края на първия 5-годишен период по отношение на датата на влизане в сила на регламента, т.е. до 2.12.2014 г.

подвижен състав или компютърни системи, за да се постигне съответствие със задълженията по тези членове.

Горното обобщение показва, че използването на изключения, по-специално за вътрешните услуги, доведе до смесица от различни права за пътниците в железопътния транспорт в ЕС, дължаща се на различните национални законодателства, които се прилагат при липсата на единен набор от права на пътниците в ЕС. Още в заключенията към своя доклад от 14 август 2013 г. до Европейския парламент и Съвета относно прилагането на регламента⁵ Комисията отбеляза, че „широкото използване на изключения е сериозна пречка за постигането на целта на регламента“, която е да се подобри качеството и ефективността на железопътните услуги за превоз на пътници. Изключенията в държавите членки възпрепятстват създаването на равнопоставени условия на конкуренция за железопътните предприятия в целия ЕС. Те също така лишават пътниците, използващи железопътен транспорт, от правна сигурност и пълноценно упражняване на правата им.

Обобщаваща таблица, показваща положението с изключенията към ноември 2014 г., може да се намери в края на доклада⁶.

II. ПРОГНОЗА СЛЕД 3 ДЕКЕМВРИ 2014 Г.

Докладът също разглежда ситуацията в бъдеще по отношение на прилагането на регламента, и по-специално потенциалното подновяване на изключенията от страна на държавите членки. Според информацията, получена от държавите членки, положението не се е променило значително след 3 декември 2014 г., като потенциално само пет държави членки ще прилагат регламента изцяло, а 21 ще продължат да предоставят изключения в различна степен.

Държавите членки могат да подновят изключенията съгласно член 2, параграфи 4 и 6 от регламента, но от тях ще се изисква да уведомяват Комисията за всяко удължаване след 3 декември 2014 г. Същото се отнася и за деветте държави членки, които са избрали петгодишен срок на изключения за градски, крайградски и регионални услуги съгласно член 2, параграф 5, с възможност за подновяване⁷.

В този контекст към държавите членки беше отправен въпрос относно техните намерения за намаляване или подновяване на изключенията⁸.

От получената информация изглежда, че четири държави членки имат намерение да намалят броя на членовете, по които е предоставено изключение, през следващите пет години: *Белгия, България, Естония и Полша*. В случая на *Белгия*, това ще доведе до пълното прилагане на регламента по отношение на всички услуги за железопътен превоз на пътници.

12 държави членки възнамеряват да запазят статуквото на своите изключения за нов период от пет години: *Австрия, Франция, Финландия, Германия, Гърция,*

⁵ COM(2013) 587 final от 14.8.2013 г.

⁶ Списъкът с изключенията се основава на информация, предоставена от държавите членки.

⁷ България, Хърватия, Естония, Гърция, Унгария, Ирландия, Латвия, Португалия и Испания.

⁸ Държавите членки, които не са отговорили на неофициалното проучване, не са изброени.

Хърватия, Унгария, Литва, Латвия, Румъния, Чешката република и Словакия. Обединеното кралство съобщи, че ще удължи срока на валидност на съществуващите изключения като поддържаща мярка и ще проведе консултации и преглед през 2015 г. преди да вземе решение относно продължаването на изключенията или тяхното пълно или частично отпадане. *Дания, Италия, Нидерландия и Словения* вече прилагат регламента изцяло.

Швеция, която досега не беше посочила изключенията, които смята да прилага за градски, крайградски или регионални услуги, сега информира Комисията за плановете си да изключи тези услуги от някои членове от регламента.

Въпреки че някои държави членки все още не са направили официално уведомление за подновяване или прекратяване на изключенията по член 2, параграф 7 от регламента, прогнозите са, че положението във връзка с прилагането на регламента по отношение на вътрешните услуги за железопътен превоз на пътници няма да се промени съществено след първия петгодишен период. Това означава, че ако защитата на пътниците по силата на регламента изобщо се подобри, то това подобрение за посочените услуги ще е по-скоро умерено. Подобно е положението по отношение на международните услуги и пътуванията, значителна част от които се извършва извън ЕС.

В заключение може да се каже, че държавите членки са предоставили значителни изключения през първите пет години от прилагането на Регламент (ЕО) № 1371/2007 и в близко бъдеще могат да се очакват само много ограничени подобрения. Ето защо равнопоставените условия на конкуренция между железопътните предприятия и високата степен на защита на пътниците в ЕС все още са далеч от това да се превърнат в действителност.

Regulation 1371/2007 on rail passenger rights
Summary Table - Information on national exemptions (situation in November 2014)

Country	Domestic Rail Services			Urban, suburban and regional services			International rail services beyond external EU borders		
	Yes		No	Yes		No	Yes		No
	Exemptions	Time-limit		Exemptions	Time-limit		Exemptions	Time-limit	
Austria			x	Except for those provided in Art 2(3), exemptions apply to Art 16, 17, 18(4), 28, 15 in conjunction with Annex I Title IV Chapter II: € 80 cost limit for hotel and € 50 for taxi (not applicable to disabled persons).	unlimited				x
Belgium	Annex II, Part II.	5 years				x			x
Bulgaria	All provisions of the Regulation except for those provided in Art 2(3)	5 years		All provisions of the Regulation except for those provided in Art 2(3)	5 years		All provisions of the Regulation except for those provided in Art 2(3)	5 years	
Czech Republic	Art 8, 10, 17 18(2)(a) and (b), 18(3), Annex I Art 7(2)(b), 17(2)(b), 24(3)(b), 32, and Annex II	5 years				x			x
Croatia	Art 13,15,16,17,18,25 and 28	until 3.12.2014 may be prolonged	x	Art 13,15,16,17,18,25 and 28	until 3.12.2014 may be prolonged	x	Art 13,15,16,17,18,25 and 28	until 3.12.2014 may be prolonged	x
Denmark			x			x			x
Estonia	Art 8, 10, 13(2), 15, 16, 17, 18(2), (4) and (5), 20(2), 21, 22, 23, 24 and 25	until 3.12.2014		Art 8, 10, 13(2), 15, 16, 17, 18(2), (4) and (5), 20(2), 21, 22, 23, 24 and 25	until 3.12.2014		Art 8, 10, 13(2), 15, 16, 17, 18(2), (4) and (5), 20(2), 21, 22, 23, 24 and 25	until 3.12.2014	
Finland			x	As regards regional services limited to Helsinki Metropolitan Region (Helsinki-Kirkkonummi, Helsinki-Karjaa, Helsinki-Vantaankoski, Helsinki-Riihimäki, Helsinki-Lahti and Lahti-Riihimäki) and only related to Art 10, 17 and 18(2)(a) and (b)	unlimited		Only those related to services to/from Russia.	5 years (until 12/2014)	
France	All provisions of the Regulation except for those provided in Art 2(3)	until 3.12.2014 may be prolonged		All provisions of the Regulation except for those provided in Art 2(3)	unlimited				x
Germany			x	Art 8 (2), Art 15 - 18 (modifications), 18 (2) a), 27 (3), 28, 29 (1) sentence 1, and for services run mainly on account of their historical significance or for the purposes of tourism	unlimited				x
Greece	Art 13, 15, 16, 17, 18 and 28	5 years		Art 13, 15, 16, 17, 18 and 28	5 years		Art 13, 15, 16, 17, 18 and 28 related to services to Serbia, other countries via FYROM and Turkey	5 years	
Hungary	Art 8(2), 10(1), (2) and (4), 17, 18(2)(a) and (b), 18(5), 21(1) and 23	5 years		All provisions of the Regulation with the exemption of what established in Art 2(3)	5 years		Art 10(1), (2) and (4), 18(2)(a) and (b), 18(5), 21(1) and 23	5 years	
Ireland	All provisions of the Regulation except for those provided in Art 2(3)	5 years		All provisions of the Regulation except for those provided in Art 2(3)	5 years		not applicable		
Italy			x			x			x
Latvia	All provisions of the Regulation except for those provided in Art 2(3)	5 years		All provisions of the Regulation except for those provided in Art 2(3)	5 years		Not applicable to the services between stations located in Latvia and third country.	5 years	
Lithuania	Art. 8 (2) and (3) (Annex II), 13, 21, 22, 23 and 24 not applicable	until 3.12.2014				x	All provisions not applicable for the international rail services, when these services are provided outside EU member state, including at least one stop according to the timetable	5 years	
Luxembourg			x	All provisions of the Regulation except for those provided in Art 2(3)	unlimited				x
Netherlands			x			x			x
Poland	All provisions of the Regulation except for those provided in Art 4, 5, 7, 8(1), 9, 11, 12, 16, 19, 20(1), 21(2), 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29. For the services carried out with trains: Ekspres, InterCity, Express InterCity, EuroCity and EuroNight – Articles 13 and 17 of the Regulation are applied, too.	until 3.12.2014 may be prolonged		All provisions of the Regulation except for those provided in Art 4, 5, 8(1), 9, 11, 12, 16, 19, 20(1), 21(2), 22, 23, 24, 26, 27, 28, 29.	unlimited		All provisions of the Regulation except for those provided in Art 4, 5, 7, 8(1), 9, 11, 12, 16, 19, 20(1), 21(2), 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29. For the services carried out with trains: Ekspres, InterCity, Express InterCity, EuroCity and EuroNight – Articles 13 and 17 of the Regulation are applied, too.	until 3.12.2014 may be prolonged	
Portugal	All provisions of the Regulation except for those provided in Art 2(3) as well as Art 8, 10,13-17, 18(2), 20(2), 27, 28, as well as art.6-14 &32 of Annex I, Annex II, Annex III • PT confirm that intends to apply for those exemptions	5 years		All provisions of the Regulation except for those provided in Art 2(3) as well as Art 8, 10,13-17, 18(2), 20(2), 27, 28, as well as Art.6-14 &32 of Annex I, Annex II, Annex III	5 years				
Romania	All provisions of the Regulation except for those provided in Art 2(3)	5 years		All provisions of the Regulation except for those provided in Art 2(3)	unlimited		x	5 years	
Slovenia			x			x			x
Slovakia	Art. 8,13, 15, 17, 18, 21, 22, 23, 25, 28	Until 3.12.2014 May be prolonged		All provisions of the Regulation except for those provided in Art 2(3)	unlimited				x
Spain	Art. 27	5 years may be prolonged		Art.10 Art 21-24&27	unlimited 5 years				x
Sweden			x	to be determined					x
UK	All provisions of the Regulation except for those provided in Art 2(3)	5 years		Services which are not licensed in accordance with Directive 95/18/EC. This primarily means some local services serving urban and suburban areas.	unlimited				x

Note: this list of exemptions is based on information provided by Member States and does not therefore represent any view or commitment by the European Commission